

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ**

Кафедра методології крос-культурних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-
педагогічної роботи ХДАДМ

Марина ТОКАР

2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Арт-ринок і художня культура»**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність : 021 Аудіовізуальне мистецтво
та виробництво

Спеціальність : 022 Дизайн

Спеціальність : 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація

Робоча програма навчальної дисципліни «Арт-ринок і художня культура» для здобувачів вищої освіти 3 курсу спеціальностей 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво, 022 Дизайн, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація / укл. Тарасов В.В. Х., ХДАДМ, 2023. 12 с.

Робочу програму склав:

Кандидат історичних наук, доцент Тарасов В.В.

Рецензенти:

Котляр Є.О., доктор мистецтвознавства, професор

Мархайчук Н.В., кандидат мистецтвознавства, доцент

Затверджено та рекомендовано до розгляду
на засіданні кафедри методологій крос-культурних практик
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ _____ Алфьорова З. І.

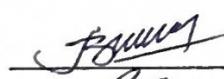
Узгоджено:

Т.о.в.декан факультету
Аудіовізуального мистецтва
та заочного навчання _____

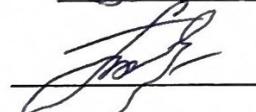
Людмила ЛИТВИНЮК

Декан факультету дизайну _____ Сбітнева Н.Ф.

Декан ОМ _____

 Шевченко В. Я.

Зав. навчально-методичного відділу _____

 Жернокльова Г. О.

Затверджено:

Методичною радою ХДАДМ

Протокол № 23-10 від «06» вересня 2023 року

© Тарасов В.В.

© Кафедра методологій крос-культурних практик ХДАДМ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Арт-ринок і художня культура»
ступінь вищої освіти: бакалавр

АНОТАЦІЯ

до навчальної дисципліни «Арт-ринок і художня культура»
освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

Курс «Арт-ринок і художня культура» спрямований на вивчення сучасних арт-ринкових практик, що пов'язані із комерційним та соціально-культурним обігом творів мистецтва (в рамках аукціонізму, арт-дилерства, виставково-галерейної діяльності та арт-кураторства).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 навчальних годин, в тому числі 30 годин — аудиторні лекційні (60 годин — самостійна робота студента). Всього курс має 2 модулі та 12 тем — загалом 3 кредити ECTS.

ABSTRACT

of the academic discipline "Art market and artistic culture"
educational and qualification level: bachelor's degree

The discipline "Art market and artistic culture" aims to study modern art market practices related to the commercial and socio-cultural circulation of works of art (in the framework of auctions, art dealers, exhibition and gallery activities and art curation).

The study of the academic discipline takes place during 90 study hours, including 30 hours — classroom lectures (60 hours — independent work of the student). The course has a total of 2 modules and 12 topics — a total of 3 ECTS credits.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 «Культура в мистецтві»	Вибіркова
	Спеціальність 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» 022 «Дизайн» 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: Для усіх ОПП	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 / 4 самостійної роботи студента – 5 / 7	Перший (бакалаврський) рівень освіти	Лекції денна форма – 30 годин
		Практичні -0
		Лабораторні (годин) -0
		Самостійна робота денна форма – 60
		Індивідуальні завдання -0
		Вид контролю:
		Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає в максимально репрезентативному вивченні сучасних арт-ринкових практик, що пов'язані із комерційним та соціально-культурним обігом творів мистецтва (в рамках аукціонізму, арт-дилерства, виставково-галерейної діяльності та арт-кураторства).

Завданнями навчальної дисципліни є:

- 1) дослідження арт-ринкових практик у контексті еволюції художньої культури;
- 2) вивчення основних типологій, методів та дослідницьких технік, що визначають художній статус та ринкову стратиграфію мистецького твору.

Перелік загальних та спеціальних компетентностей

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

СК 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 3. Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- предмет, функції та основну проблематику арт-ринкових взаємин;
 - поняття і терміни, пов'язані із специфікою функціонування художньої культури у соціально-економічному, експозиційному та експертному фокусі;
- вміти:

- орієнтуватися в апараті дослідження арт-ринкових взаємин;
- систематизувати мистецькі явища та феномени у відповідності до мети та завдань артринкових взаємодій;

мати навички:

- атрибуції творів мистецтва;
- інтерпретації та узагальнення здобутих аналітичних результатів.

В результаті навчання, здобувач освіти має досягнути таких очікуваних результатів навчання:

- застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.
 - використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації і творчого самовираження;
- застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики;
- розуміти специфіку психології творчості, закономірності розвитку арт-ринку і художньої культури, застосовувати теоретико-методологічні засади брендингу та маркетингу в проектній діяльності.
- мати здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

№№ теми	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин денна та вечірня форми			
		у тому числі			
		Усього	Лекцій	Практик	Самост. робота
1	2	3	4	5	6
	<i>Модуль 1. Арт-ринок як сукупність відносин</i>				
1	1.1. Що таке арт-ринок? Арт-ринкові практики в системі художньої комунікації. Поняття «вартості» та «ціни» художнього твору.		4	-	7
2	1.2. Що робить митця «видимим» на арт-ринку? Мистецька ієрархія: функціонування, особливість побудови та художнього унормування.		2	-	5
3	1.3. Чому арт-ринки прагнуть не перетинатися? Типологія арт-ринкових відносин. Арт-ринок як формалізований контекст мистецтва. Поняття «художнє життя».		4	-	7
4	1.4. Символізм та символічна вартість твору мистецтва. Чому одне мистецтво продається дорого, а інше – не є предметом продажу? Бренди та цінності.		2	-	5
5	1.5. Художнє виробництво: чому і як саме люди споживають мистецтво? Споживання мистецтва як культурного продукту. «Елітарна» і		2	-	5

	«масова» концепції.				
	<i>Модуль 2. Арт-ринок: напрями, актори, тенденції</i>				
1	2.1. Феномен «медіаторів» арт-ринку: дилер, галерист, аукціоніст, арт-критик. Для чого потрібні посередники?		2	-	5
2	2.2. Аукціон як система художньо-мистецьких відносин. Чому на арт-ринку не можна без аукціонів? Аукціон в мережі та платформі.		2	-	5
3	2.3. Як «Сотбіс» продає Боттичеллі? Аукціонні будинки як медіатори.		2	-	5
4	2.4. Арт-ринок антикваріату. В чому відмінність між «старою річчю» і твором мистецтва? Феномен «постійної» кількості антикваріату. Рідкість як основа цінності.		2	-	5
5	2.5. Арт-колекціонування та колекційні мистецькі тренди: мода та незаплановані випадковості. Типологія колекційних практик. Явище «pleasure premium» як джерело художньої вартості.		4	-	6
6	2.6. Галерея та арт-кураторство. Як художня критика та дослідницькі практики стали окремим продуктом на арт-ринку?		2	-	5
7	2.7. Сучасні арт-ринкові тренди. Як стартаперу стати учасником арт-ринку?		2	-	5
	УСЬОГО		90	30	0
					60

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою не передбачається проведення практичних занять.

5. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою не передбачається проведення лабораторних занять.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Завданнями самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, виконання практичних завдань і підготовка відповідей на питання для самоконтролю з використанням базових термінів.

Метою самостійної роботи є опанування студентами знань із навчальних модулів та використання їх у практичній діяльності. Самостійна робота виконується з використанням додаткових матеріалів із відповідних літературних джерел.

Теми для самостійного вивчення	Кількість
---------------------------------------	------------------

	ГОДИН
<i>Модуль 1. Арт-ринок як сукупність відносин</i>	
1.1. Арт-ринкові практики в системі художньої комунікації.	7
1.2. Мистецька ієрархія: чому вона важлива для арт-ринкових взаємин?	5
1.3. Типологія арт-ринкових відносин	7
1.4. Бренди та цінності у контексті природи арт-ринку	5
1.5. Споживання мистецтва як культурного продукту.	5
<i>Модуль 2. Арт-ринок: напрями, актори, тенденції</i>	
2.1. Феномен «медіаторів» арт-ринку: яка соціальна роль є домінуючою і чому?	5
2.2. Аукціон як система художньо-мистецьких відносин. Інтернет-аукціони	5
2.3. «Класичні» аукціонні будинки: чому так важливо звертати увагу на традиції?	5
2.4. Арт-ринок антикваріату. Рідкість як основа цінності.	5
2.5. Арт-колекціонування та колекційні мистецькі тренди	6
2.6. Галерея та арт-кураторство у системі арт-ринкових взаємин.	5
2.7. Сучасні арт-ринкові тренди: стратегія виявлення, специфіка дослідження	5
УСЬОГО:	60

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Програма передбачає виконання індивідуальної контрольної роботи. Індивідуальна контрольна робота є самостійною (підсумковою для кожного модуля) і практичною роботою студента.

Мета контрольної роботи — виявлення знань студента з певної теми, його вміння аналізувати, узагальнювати підібраний науковий, художній і методичний матеріал, правильно конспектувати його та робити висновки.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основна форма вивчення курсу — засвоєння лекційного матеріалу, самостійне повторення та поглиблення теоретичних знань, вивчення візуального матеріалу.

Метод повідомлення нових знань — викладення теоретичного курсу у вигляді лекцій та перевірка засвоєння знань, написання доповідей.

Мета запропонованих завдань — формування у студентів знань, вмінь та навичок аналізу арт-ринкових практик.

Заняття проводяться в онлайн форматі на час ведення дистанційної освіти.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі заліку.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Таблиця 3

Змістовий модуль	№ теми, завдання	Форма звітності	Максимальна кількість рейтингових балів
1	2	3	4
1 семестр			
1	заняття 1	Поточний контроль	0–5
	заняття 2	Поточний контроль	0–5
	заняття 3	Поточний контроль	0–5
	заняття 4	Поточний контроль	0–5
	заняття 5	Поточний контроль	0–5
	заняття 6	Поточний контроль	0–5
	заняття 7	Поточний контроль	0–5
	заняття 8	Поточний контроль	0–5
	заняття 9	Поточний контроль	0–5
	заняття 10	Поточний контроль	0–5
	заняття 11	Поточний контроль	0–5
	заняття 12	Поточний контроль	0–5
	заняття 13	Поточний контроль	0–5
	заняття 14	Поточний контроль	0–5
	заняття 15	Поточний контроль	0–5
	Підсумковий контроль	0-20	
	Контрольна робота 1, 2		2,5+2,5
Загальна кількість балів за семестр		Залік	0–100

Таблиця 4

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ХДАДМ	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
75–81	C	
64–74	D	
60–63	E	Задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, А — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу. Студент повинен вільно володіти термінологією. Логічно й грамотно виконувати теоретичні завдання, вміти знаходити головне в навчальному матеріалі, швидко орієнтуватися в аудиторному оточенні. Практичні завдання та модульна контрольна робота повинні бути охайними, без грубих помилок (можливе допущення однієї неточності в кожному завданні).

82–89 балів («добре» за національною шкалою, В — за шкалою ECTS) отримує студент, який вільно володіти термінологією, технічно грамотно виконувати практичні завдання. Робота повинна бути виконана охайно, проте можлива наявність 1–2 помилок, які суттєво не впливають на виконання завдання загалом.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, С — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, D — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (недостатньо розкрита обрана тема, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, E — за шкалою ECTS) отримує здобувач, який в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита обрана тема, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, FX — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна Perezдача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, F — за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав залік. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авер'янова Н. Сучасне українське образотворче мистецтво: входження в європейський художній простір / Н. Авер'янова . Українознавчий альманах. 2015. Вип. 18. С. 56-58
2. Алфьорова З. І. Інституалізація українського простору сучасного візуального мистецтва / З. І. Алфьорова . Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв . Мистецтвознавство. Архитектура. 2014. № 1. С. 97-100
3. Белькевич Д. Сучасний ринок мистецтва в Україні: Завдання, проблеми, вирішення / Д. Белькевич. Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. 2014. Вип. 6. С. 97-101
4. Белькевич Д. Твір мистецтва як фінансовий інструмент: Перспективи впровадження в Україні / Д. Белькевич . Мистецтвознавство України. 2014. Вип. 14. С. 5-12
5. Булавина Н. Мистецтво в русі: Сучасні мистецькі процеси в Україні та переміщення культурних цінностей / Н. Булавина . Сучасне мистецтво. 2016. Вип. 12. С. 54-59
6. Гай К. Арт-ринок України кінця ХХ — початку ХХІ ст.: джерела дослідження / К. Гай . Народознавчі зошити. 2012. № 6. С. 1195-1201.
7. Заєва А. Арт-ринок як регулятор взаємовідношень художника і публіки / Л.І. Заєва . Культура народів Причерномор'я. 2012 № 228. С. 137-141
8. Заїченко О. (2016). Особливості становлення співробітництва художника з галеристом в умовах формування вітчизняного арт-ринку. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, 1(4), 79-85.
9. Заїка Г. (2019). Галерейна справа в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку . Культурні та мистецькі студії ХХІ століття: науково-практичне партнерство, 165.
10. Казанина В. Ю. (2018). Атрибуція творів візуального мистецтва Білорусі: актуальна кореляція пріоритетів музейної сфери та антикварного арт-ринку . Науковий вісник Національного музею історії України. Збірник наукових праць. Випуск 3 / Відп. ред. Б. К. Патриляк. Київ, 2018. 626 с. С.425-430.
11. Кушнар'ова М. Сучасне українське образотворче мистецтво та світова художня спільнота: разом чи окремо? / М. Кушнар'ова . Українознавчий альманах. 2014. Вип. 17. С. 200-203
12. Мельник Ю. Е-комерція на світовому арт-ринку [Електронний ресурс] / Юлія Мельник. Збірник тез доповідей Х Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті». Ч.1. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. С.83-84.
13. Михалевич В. Роль інтернету в розвитку художньої культури та сучасного арт-ринку / В. В. Михалевич . Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2015. № 1. С. 37-42
14. Михальчук В. Інтерактивні форми діяльності художньої галереї в Україні в контексті contemporary art / В. В. Михальчук . Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2014. Вип. 33. С. 272-282

15. Момот Д. Інвестування в об'єкти мистецтва: інфраструктура арт-ринку та глобальні тенденції. In: Матеріали XI Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції «Сталий розвиток міст», 24-26 квітня 2018 р., Харків . С. 136-139.
16. Оборська С. В. Об'єктивація проектної культури у мистецькому менеджменті / С. В. Оборська . Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2013. Вип. 19(2). С. 56-60
17. Павліченко Н. В. Сучасний український арт-ринок: проблеми і рішення / Н. В. Павліченко . Магістеріум. Культурологія. 2015. Вип. 59. С. 57-61
18. Чимбарь А. Ю. Торгівля предметами мистецтва та антикваріату через аукціони / А. Ю. Чимбарь . Вісник Дніпропетровського ун-у імені Альфреда Нобеля. Серія : Юридичні науки. 2013. № 2. С. 81-84.
19. Штефан О. (2011). Арт-дилер—професія чи стиль життя? Теорія і практика інтелектуальної власності, (1), 19-27.

В.В. Тарасов